

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

Протокол № ____ від _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ____ 2023 року № ____

Директор Чернігівської

ЗОШ І-ІІІ ступенів № 27

____ Вікторія ПАВЛОВСЬКА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

початкової освіти

1-4 класи (НУШ)

Чернігівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 27

на 2023-2024 навчальний рік

Освітня програма загальноосвітньої школи I-III ступенів №27 Чернігівської міської ради Чернігівської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей*, визначених Державним стандартом освіти.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту» (Прийняття від 05.09.2017. Набрання чинності 28.09.2017);
- Закону України «Про повну загальну середню освіту» (Прийняття від 16.01.2020. Набрання чинності 18.03.2020);
- Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022);
- Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 28.07.2023 року № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», крім того:
- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р);
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;
- Державних стандартів повної загальної середньої освіти: на рівні початкової освіти (в 1 – 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87);
- Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти – на рівні початкової освіти: Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743), Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743);

- Наказів Міністерства освіти і науки України:
- «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану» від 28.03.2022 № 274;
- «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах від 20.02.2002 № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами);
- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;
- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);
- Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р за № 564/32016;
- Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
- Листів Міністерства освіти і науки України: від 16.08.2023 № 1/12186-23 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти»;

- від 31.08.2023 1/13094-23 "Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023/2024 навчальному році
- від 24.08.23 року № 1/12702-23 «Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2023/2024 навчальному році»
- від 14.08.2023 року № 1/12038-23 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році»
- від 16.03.2022 №1/3472-22 «Про виконання Указу Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО від 16.03.2022 №143/2022».

Початкова освіта - це перший рівень повної загальної середньої освіти. Вона передбачає поділ на два цикли 1-2 та 3-4 класи, з урахуванням вікових особливостей розвитку та потреб дітей.

Перший цикл передбачає формування і розвиток базових особистісних якостей дитини: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності. Потенційно це виявляється у готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленевої, творчої.

Другий цикл початкової освіти передбачає інтегративно-предметну основу організації освітнього процесу з пріоритетним використанням проблемно-пошукових, дослідницьких методів навчання тощо. Ця особливість зумовлює вибір таких методик, які створюють для учня ситуацію самостійного вибору, вияву відповідальності й ініціативності, критичної оцінки й сміливості у прийнятті рішень, здатності в команді розв'язувати проблемні ситуації. Відповідно основними видами діяльності учнів мають бути дослідницька, пошукова, творча тощо.

Програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688).

Початкова освіта здобувається з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

У 2023-2024 навчальному році в початковій школі освітній процес організовується за такими формами навчання:

- денна (з використанням елементів дистанційного навчання);
- сімейна;
- індивідуальна (педагогічний патронаж);

- інклюзивна.

Освітня програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, які будуть подані в рамках навчальних планів:

для 1-2-го класів у відповідності до Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи), розробленої під керівництвом О.Я. Савченко та затвердженою наказом МОН України від 12.08.2022 № 743

для 3-4-го класів у відповідності до Державного стандарту початкової освіти та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), розробленої під керівництвом О.Я. Савченко та затвердженою наказом МОН України від від 12.08.2022 № 743

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна - має на меті розвиток особистості дитини засобами різних видів мовленевої діяльності, формування ключових, читацької та комунікативної компетентностей;
- математична - спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;
- природнича - має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;
- технологічна - формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;
- інформативна - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;
- соціальна і здоров'язбережувальна - формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших;
- громадянська та історична - формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;
- мистецька - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;
- фізкультурна - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Мовно-літературна освітня галузь реалізується через предмети: інтегрований курс навчання грамоти, українську мову та літературне читання, іноземну мову (англійська). Математична освітня галузь через предмет – математика. Природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична галузі реалізуються через інтегрований предмет– «Я досліджую світ». Технологічна, інформаційна компетентності через предмети «Дизайн і технології» та інформатику. Мистецька реалізується через музичне мистецтво та образотворче мистецтво. Фізкультурна галузь реалізується через предмети – фізична культура, ритміка.

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на тиждень	Кількість годин на тиждень
Інваріантний складник	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас
Навчання грамоти	7	-	-	-
Українська мова і читання	-	7	7	7
Іноземна мова (англійська)	2	3	3	3
Математика	4	4	5	5
Я досліджую світ	3	3	3	3
Дизайн і технології	1	1	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Інформатика	-	1	1	1
Фізична культура	2	2	2	2
Ритміка	1	1	1	1
Усього	19+3	21+3	22+3	22+3
Варіативний складник	-	-	-	-
<i>Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять</i>	-	-	-	-
<i>Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження</i>	20	22	23	23
<i>Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)</i>	22	24	25	25

Програмою визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання, коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу. Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти ключових компетентностей, передбачених стандартами початкової освіти. Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Пріоритети нового Державного стандарту передбачають: реалізацію ідеї інтеграції; дослідницький підхід до формування умінь; конструювання знань, а не їх відтворення; організацію пошуку інформації з різних джерел; розвиток критичного мислення, творчості тощо.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Оцінювальна діяльність здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства і науки України від 13.07.2021 року № 813.

Результати навчання учнів 1-4 класів оцінюються **вербально**.

У 1-4 класах застосовується **формувальне оцінювання** учнів. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку.

Формувальне оцінювання організовується за наступним алгоритмом:

- формування об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;
- визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
- формування суб'єктивної позиції учнів у процесі оцінювання;

- створення умов для формування у учнів навичок самоаналізу навчальної діяльності.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконаних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання з обов'язковим урахуванням навчального поступу учня.

У класних журналах фіксується лише факт проведення діагностувальних робіт, а розширений аналіз результатів робиться в зошиті спостережень вчителя.

Учні 1-4 класів працюють за наступними підручниками.

1 класи:

- «Українська мова. Буквар» у 2-х частинах, автори: Вашуленко М.С., Дубовик С.Г.
- «Математика», автори: Скворцова С.О., Онопрієнко О.В. та «Математика», автор: Листопад Н.П.
- «Я досліджую світ» у 2-х частинах, автори Бібік Н.М., Бондарчук Г.П.
- «Англійська мова», автори: Г.Пухта, Г.Генгрос, П.Льюїс-Джонс.
- «Мистецтво», автор: Лобова О.В. та «Мистецтво», автори: Мосол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М.

2 класи:

- «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Вашуленко М.С., Вашуленко О.В. та «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Пономарьова К.І., Савченко О.Я.
- «Математика», автор: Листопад Н.П.
- «Я досліджую світ» у 2-х частинах, автори Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І., Пономарьова Л.О., Антонов О.Г.
- «Англійська мова», автори: Г.Пухта, Г.Генгрос, П.Льюїс-Джонс.
- «Мистецтво», автор: Лобова О.В. та «Мистецтво», автори: Мосол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М.

3 класи:

- «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Вашуленко М.С., Васильківська Н.А., Дубовик С.Г. та «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Пономарьова К.І., Савченко О.Я.
- «Математика», автор: Листопад Н.П.
- «Я досліджую світ» у 2-х частинах, автори Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І., Пономарьова Л.О., Антонов О.Г.

- «Англійська мова», автори: Г.К. Мітчелл, М.Малкогіані.
- «Мистецтво», автор Лобова О.В.

4 класи:

- «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Вашуленко М.С., Васильківська Н.А., Дубовик С.Г. та «Українська мова та читання» у 2-х частинах, автори: Пономарьова К.І., Савченко О.Я.
- «Математика», автор: Листопад Н.П.
- «Я досліджую світ» у 2-х частинах, автори Жаркова І.І., Мечник Л.А., Роговська Л.І.
- «Англійська мова», автори: Г.К. Мітчелл, М.Малкогіані.
- «Мистецтво», автор Лобова О.В. та «Мистецтво», автори: Мосол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М.
- «Інформатика», автори: Корнієнко М.М., Крамаровська С.М., Зарецька І.Т.

На виконання Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу» від 06. 07. 2010 р. № 244-VI, Постанови Кабінету Міністрів України від 15. 08. 2011 р. № 872 «Про затвердження порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», наказів управління освіти Чернігівської міської ради, та з метою забезпечення права на здобуття всіма неповнолітніми загальної середньої освіти з урахуванням стану здоров'я, в школі організовано інклюзивне навчання для учнів початкової школи з особливими освітніми потребами у класах з інклюзивною формою навчання (1-В, 3-Б, 3-В класи).

Для кожного з учнів складається індивідуальна програма розвитку на основі висновків ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини та спираючись на типові навчальні плани, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 28.01.2014 року № 80 із змінами, внесеними наказом МОН України від 02.09.2016 року № 1065, та для учнів з інтелектуальними порушеннями спираючись на наказ МОН України від 26.07.2018 року № 816. Згідно з рекомендованим переліком для таких учнів додатково організовуються корекційно-розвиткові заняття, з залученням спеціалістів різного фаху: логопедів, практичних психологів, соціальних педагогів тощо.